

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la respingerea cererii depuse de Nicolai Negara, reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea lui Nicolai Negara împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoane terțe Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale privind anularea deciziei adoptate în procedura prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual

împotriva încheierii din 4 februarie 2025 a Curții de Apel Centru

*Dosarul nr. 3r-47/25
PIGD 2-23189274-01-3r-25022025-2)*

Neîntrunirea condițiilor pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. G. Stratulat
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan

16 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea depusă de Nicolai Negara, reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni

Diana Stanilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 29 decembrie 2023, reprezentantul reclamantului Nicolai Negara, avocatul Alexandru Bernaz, a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea integrală a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 10677/23 din 22.12.2023, adoptată în procedura prealabilă, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, să emită în privința reclamantului Negara Nicolai, o Decizie prin care să fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în quantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 octombrie 2024, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Nicolai Negara s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 86, 95-113).

3. În data de 18 noiembrie 2024 avocatul Alexandru Bernaz, în interesele apelantului Nicolai Negara, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 octombrie 2024. Totodată și-a rezervat dreptul de a prezenta apelul motivat după primirea hotărârii motivate (f.d. 92-93)

4. Curtea de Apel Centru prin încheierea din data de 4 februarie 2025 a declarat inadmisibil apelul depus de către avocatul Alexandru Bernaz, în interesele lui Nicolai Negara, din motiv că apelantul nu a depus în termen legal motivarea cererii de apel (f.d. 132-136).

5. În data de 13 februarie 2025 avocatul Alexandru Bernaz, în interesele lui Nicolai Negara a depus recurs împotriva încheierii din data de 4 februarie 2025 a Curții de Apel Centru prin care a solicitat anularea încheierii contestate cu adoptarea unei noi decizii privind punerea pe rol a apelului (f.d. 139-140).

6. La data de 3 aprilie 2025 Nicolai Negara, reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz a depus cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a art. 2 alin. (1) din Legea

taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și a art. 84 alin. (2), art. 188 alin. (1), (2), art. 12¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă.

7. În motivarea cererii Nicolai Negara reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz a invocat faptul că se află în prezența unei incertitudini privind constituționalitatea unei legi, în speță a prevederilor care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei aflate pe rol în instanța de judecată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

8. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

9. Art.12¹ din Codul de procedură civilă:

„În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

10. Art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova:

„Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

11. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 09 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat

Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

12. Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

13. Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

14. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful § 82.

15. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

16. Din conținutul normelor legale precitate rezultă indubitabil că instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, la caz a recursului.

17. Prin urmare, prevederile art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, art. 84 alin. (2), art. 188 alin. (1), (2), art. 12¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă solicitate de către recurent să fie supuse controlului constituționalității nu urmează a fi aplicate la soluționarea recursului. Deci, instanța limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, atestă că nu este întrunită condiția prevăzută la art. 12¹ lit. c) Cod procedură civilă.

18. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea lui Nicolai Negara, reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

19. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 195 și 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea depusă de Nicolai Negara, reprezentat de avocatul Alexandru Bernaz cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă